הלל שלם

חדר, מיטה, שולחן, כיסא, מנורה, ערמת ספרים, כוס תה. מה צריך אדם יותר?

היא ישבה בסוכה שלה, מתבוננת על הפשטות. השנה היא לבד, והסוכה בחצר ביתם של הוריה, ששוהים בכלל בחו”ל השנה, מתארחים אצל אחיה בארה”ב.

אפרוריותו של סוף ספטמבר כבר הורגשה באוויר. השנה, על אף שתשרי הגיע מוקדם מהרגיל, הסתיו גם הוא החליט להקדים לבוא, כך שרוחות סתוויות כבר אמרו את דברן והאוויר היה קריר. הוציאה מהבית שמיכת פוך, והביאה איתה לסוכה.

לפני חצי שנה חזרה להתגורר בבית הוריה, אחרי שהשותפה שלה לדירה התחתנה. עוד שותפה שמתחתנת, וזה כבר הספיק לה. לפני ראש השנה, אמרה לה בתיה שיש סגולה מיוחדת לקרוא שני ספרי תהלים בליל ראש השנה. שני ספרי תהלים שלמים?! בלילה? שמא גם בעמידה על רגל אחת או על הראש? רק המחשבה על כך עשתה לה סחרחורת. היא עייפה מכל הדברים הללו: עוד סגולה, עוד מאמץ של קפיצה לגובה, בזמן שכל האחרים, כך נראה, לא קופצים בכלל. הם אפילו לא מדלגים והשפע יורד עליהם, מרטיב אותם בברכותיו גם בלי שהתכוונו ורצו. זה פשוט קרה להם, אפילו בלי פרק תהלים אחד. לפעמים רק אחרי אחד.

היא נזכרת בספרית שלה, שלא שומרת מצוות, מספרת לה לפני כמה שנים כלוחשת סוד, “את יודעת, שכשאני הייתי רווקה, ורציתי להתחתן, יצאתי ערב אחד החוצה וישבתי על הספסל ואמרתי פרק קכ”א בתהלים, נו, “אשא עיניי אל ההרים”, כמו השיר… ובאותו שבוע הכרתי את בעלי, שיחיה…?”

היא לא ידעה אז אם לצחוק או לבכות. העדיפה לצחוק ולחייך ולקבל ממנה את החיזוק. לו ידעה כמה ספרי תהלים סיימה – בלילה, ביום, בפורים, בראש השנה, בכותל, בקבר רחל. וסתם ככה. ועוד סגולות אחרות למכביר. “אמרתי ולא נושעתי,” רצתה לפרסם בעיתון.

לו ידעה כמה ספרי תהלים סיימה – בלילה, ביום, בפורים, בראש השנה, בכותל, בקבר רחל. וסתם ככה. ועוד סגולות אחרות למכביר. “אמרתי ולא נושעתי,” רצתה לפרסם בעיתון.

"הקב"ה, לא נעים לי לומר לך שנמאס לי," פתחה במונולוג. "כי אסור לומר דברים כאלה. אבל פשוט – עייפתי. ואני מקווה כל כך שאתה מבין. ושתרחם עליי סתם ככה כי אני אדם שראוי לרחמים, לא כי אני זכאית ולא כי עשיתי משהו מיוחד. סתם תאהב אותי בחינם, סתם תוריד עליי גשם, כמו כל עשב אחר בעולמך, כמו כל סתם אדם שחי כאן. אז אני שותקת מעכשיו."

כך אמרה בקול שקט ונחרץ בעודה מסדרת את המצעים על המזרן הגדול שהכניסה לסוכה. היה לה קשה להרים אותו אל הסוכה לבד, אבל היא החליטה שהשנה – היא ישנה בה. מאז שהסתיים יום הכיפורים עם כל וידוייו וסליחותיו וכפרותיו – הרגישה כאילו משקולות כבדות יושבות לה על הלשון והיא לא מסוגלת יותר להתפלל. בכלל. גם את הוידויים אמרה בקושי, ככפאה שד, כי הלב היה כבר רווי מרגשות אשמה ורגשי נחיתות על מה ולמה זימנו לה החיים גורל שכזה. ומה חטאתי ומה פשעתי עד כדי כך שאהיה שונה כל כך מכל חברותיי, תמהה. שמא גלגולים קודמים? תהתה וכיוונה ביתר שאת ב"על חטא שחטאנו לפניך בגלגול קודם".

כמה ראשי שנה וימי כיפור עברו עליה באותן בקשות, באותן דמעות. חלקן בלב סדוק, חלקן בלב אטום, חלקן בלב שמאמין ומצפה לגאולה שתגיע בעוד רגע ממש, חלקן בלב אוהב ושמח כמצדיק עליו את הדין. וכל שנה הייתה יוצאת בהרגשה כי הפעם – תהיה זו השנה שלה, הפעם היא תראה ישועה, בעל, ילדים, בית – כל החבילה. וכמה אלולים של חשבון נפש בסוף אותה שנה, בהם נאלצה להודות שזה לא קורה ולא קרה, ולאן נעלמו כל התפילות בעצם. והשנה, אחרי כל התפילות של עשי"ת, התחלה חדשה, והיא פשוט לא רוצה יותר להתפלל.

"אז מה את עושה בחול המועד?" שאלה אותה ברכה, גם היא שותפה לאותו מועדון מפוקפק. ברכה הייתה מקפידה בחגים לנסוע לחו"ל, ואם לא, אז למלון כלשהו בעיר אחרת. לברוח. כמה שיותר רחוק, להיות זרה ואנונימית, ואם אפשר עם חברה באותו מצב שאפשר לחלוק איתה את הניסיון. מספר פעמים הצטרפה אליה והיה נחמד. לפעמים זה היה מרפא לנפש, לא לפגוש שוב בבית כנסת עיניים מרחמות, שיפוטיות סמויה. אבל זר לא יבין שגם הדינמיקה בין הבחורות שותפות הגורל והתומכות זו בזו לא הייתה בהכרח הבריאה והטובה ביותר. כל מה שקשה לכל אחד מאיתנו בקשר, יכול למצוא את ביטויו גם בנסיעה או שבת עם חברה.

חיכוכים קטנים על שליטה, על מקום, על חפצים שמפריעים, על הבדלים

בשמירת ההלכה, מאבקי כוח… וסתם ככה – כל אחת ואחת שעוברות עליה השנים בבדידותה – כמו עוטפת אותה שכבת מגן קליפתית ונוקשה של רגישויות שאמורות לשמור על זהותה המתפרקת גם ככה. זאת שותה רק קפה מגורען עם חלב טרי בלבד, וזאת רק מים מינרלים. זאת לא נוסעת למקום שמצריך להביא אוכל, וההיא לא מסוגלת לראות חילונים בטווח של תחום שבת.

חיכוכים קטנים על שליטה, על מקום, על חפצים שמפריעים, על הבדלים בשמירת ההלכה, מאבקי כוח… וסתם ככה – כל אחת ואחת שעוברות עליה השנים בבדידותה – כמו עוטפת אותה שכבת מגן קליפתית ונוקשה של רגישויות שאמורות לשמור על זהותה המתפרקת גם ככה.

לא, היא מיצתה את חוויית החופשה הכאילו-זוגית עם חברה. הספיק לה. לסבול בעיות של זוגיות אבל בלי האהבה והזוגיות והשכינה השורה…? לא תודה. אם אני לבד, אז אהיה לבד.

"אני לא עושה כלום השנה, אני בסוכה בבית," ענתה לברכה.

"כלום???" ברכה הייתה מזועזעת.

"כן, אני אשאר בבית, ויהיה בסדר."

"את רוצה שנביא כמה חברות וכלי נגינה, ונעשה ערב כזה של סעודת אמנים ותהילים?" זיהתה בקולה של ברכה את הניסיון המוכר להשתיק את חרדותיה שלה בדאגה מופרזת לחברתה הגלמודה, שעלולה לטבוע בים הדיכאון והבדידות, ועוד בחג שאמורים להיות שמחים בו יותר מכל….

"לא, ברכי, תודה, אין לי כוח, אני פשוט צריכה לנוח. בא לי לקרוא ספרים ולהיות עם עצמי."

"טוב, אם תרצי אני ויעל נוסעות לטייל בנחל אלכסנדר, ואח"כ כמה בנות מהעבודה-מארגנות סעודה קטנה בסוכה של מיכל כהן." עכשיו עבר הטון המזמין והחרדתי של ברכה לטון תחרות מופגנת בתחום 'עד כמה אני רצויה ומבלה'. מצוין. פעם אולי עוד הייתה נסחפת להראות לה שגם היא בסדר, וגם היא מבלה ושמח לה, כי יותר משדקרה הרווקות לפעמים דקרה יותר איך נראית הרווקות הזאת מבחוץ. לא עוד.

היא פשוט לא ענתה. לא ניסתה להיראות טוב יותר. וברכה הייתה

נשמעת לה מגוחכת פתאום. גם היא מסכנה בסך הכל. מנסה להרים את הראש מעל המים, לשרוד, והיא עושה זאת יפה ובגאווה. אבל לי זה כבר לא מתאים, אמרה לעצמה.

כשהסתיימה השיחה הציף אותה רגש חרדה פתאומי שחלחל מתוך דבריה של ברכה. מה? באמת שבוע שלם את הולכת להיות לבד? את השתגעת??? אולי כדאי להתקשר מיד לברכה ולהגיד שאני מצטרפת אליה. אולי אדבר עם בתיה ונקבע יחד ללכת לכותל. המוח שלה זרק פתרונות די טובים ו וחרדתיים, ודי מהר המחשבות הפכו לדפיקות לב חזקות. אבל היא ישבה במקומה, ולא זזה, ולא עשתה דבר או אמרה דבר, רק נשארה שם, וכעבור כמה דקות התחושה נעלמה,. וסוג של השלמה שקטה הרגיע אותה. היא לא פחדה יותר מהפחד. מבטה המשוטט נעצר באחד מקישוטי הסוכה, שם הופיעו המילים: “אין סוף” מעל שרטוט קבלי שביטא את עשר הספירות והאושפיזין הקשורים אליהן. “אתה אין סוף, ולי יש סוף, גם לפחד שלי, גם ללבד שלי – יש סוף. ואתה אין סוף, ואתה נמצא בכל…” אמרה לעצמה שוב ושוב. המחשבות האלו הרגיעו כל כך. ונימי הלב החלו מתרחבים, והדפיקות נחלשו.

“אתה אין סוף, ולי יש סוף, גם לפחד שלי, גם ללבד שלי – יש סוף. ואתה אין סוף, ואתה נמצא בכל…” אמרה לעצמה שוב ושוב

“אם אתה רוצה שאהיה לבד, אז אהיה לבד…” אמרה בהשלמה לכיוון השמיים. “אני לא נלחמת יותר, אני לא מנסה למלא את החלל יותר. כי מלוא כל העולם כבודך. ואתה אמור למלא את החלל, כי אין באמת חלל.”

ההורים – הם הציעו לה בדאגה מרובה, יש לומר, לנסוע איתם לארצות הברית לבקר את אחיה ומשפחתו. “אין צורך, אבא,” היא הרגיעה, “יש לי מלא תכניות בחג הזה, אנחנו קבענו מלא דברים – חברות ואני, נוסעות, מטיילות… ואין לי כוח לטיסות עכשיו…”

הם, שכבר התרגלו שלעתים בחגים היא בורחת, לא הפצירו בה. בכל זאת בחורה בת 35, יש לה כבר חיים משלה, תכניות משלה. שנה אחת בסוכות נסעה אפילו לאומן עם קבוצת בנות בשכנועה של חני, אחת החברות מהעבודה. חני התארסה כעבור חצי שנה, אבל עליה גם הסגולה הזאת לא “פעלה”… נו, מילא. לפחות עברה איכשהו את החג ולא נאלצה להיות בבית.

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]